

Scenariusz Obrona przed dezinformacją o klimacie

Grupa docelowa:

uczniowie klas I–IV szkoły ponadpodstawowej.

Czas zajęć:

45 minut

Cel lekcji:

Wiedza / zdolności intelektualne:

- uczniowie rozumieją pojęcie dezinformacji;
- uczniowie rozumieją jakich metod użyć do weryfikacji czy informacja jest prawdziwa;
- uczniowie poznają podstawowe narzędzia pomocne przy weryfikacji prawdziwości informacji;
- uczniowie rozwijają krytyczne myślenie.

Materiały:

projektor
i komputer,

zielona i czerwona
karteczka dla
każdego ucznia.

Przebieg zajęć:

Miniquiz (15–20 min):

Nauczyciel prowadzący zajęcia dotyczące obrony przed dezinformacją o klimacie zaczyna lekcję od przedstawienia tematu uczniom i przeprowadzenia miniquizu.

Nauczyciel rozdaje zestaw karteczek każdemu uczniowi i tłumaczy zasady quizu. Na projektorze będą wyświetlane przykłady prawdziwych i fałszywych informacji. Zadaniem uczniów jest stwierdzić, czy informacja jest prawdziwa.

Jeśli uczeń uzna, że informacja jest prawdziwa, podnosi zieloną karteczkę. Jeśli uzna, że na ekranie wyświetla się fałszywa informacja, podnosi czerwoną kartkę.

Istotne jest, żeby przekazać uczniom informację, że quiz nie jest na ocenę.

Każdy przykład jest dokładnie omawiany przez nauczyciela – to dobra okazja ku temu, aby zapytać uczniów, dlaczego uważają, że coś jest informacją prawdziwą bądź fałszywą.

Poza przykładami w prezentacji znajdują się slajdy ukazujące „materiał dowodowy”, czyli w przypadku dezinformacji – dowód, dlaczego jest to nieprawda.

Rozmowa o tym, jak rozpoznać dezinformację (8–10 min):

Po prezentacji nauczyciel zaczyna rozmowę z uczniami o tym, jak rozpoznawać dezinformację. Pyta, po czym można poznać fejk newsa, i zapisuje odpowiedzi na tablicy. Każdy pomysł jest rozważany na forum klasy.

Po krótkiej dyskusji nauczyciel przedstawia cztery wskazówki pomocne przy rozpoznaniu dezinformacji:

1. emocjonalny tytuł,
2. nieznaną kontekst,
3. anonimowy autor,
4. brak informacji w innych wiarygodnych mediach.

Nauczyciel przekazuje uczniom, że informacja spełniająca te cztery kryteria nie musi być dezinformacją, ale są na to duże szanse i trzeba na nią bardziej zwrócić uwagę. Podkreśla przy tym wagę krytycznego myślenia.

Narzędzia (15 min):

Nauczyciel siada przy komputerze i mówi o tym, że poza krytycznym myśleniem warto jeszcze mieć umiejętności, które mogą się przydać w weryfikacji treści.

Podczas krótkiej prezentacji uczniowie dowiadują się następujących rzeczy:

1. Jak działa wyszukiwanie obrazem na przykładzie wtyczki RevEye.
2. Jak wygląda wirtualne archiwum stron internetowych Archive.org.
3. Jak definiować poprawnie słowa kluczowe w wyszukiwarce; nauczyciel pokazuje google hacking.
4. Czym jest portal mediabiasfactcheck.com; nauczyciel wskazuje na przesłanki pozwalające ocenić wiarygodność mediów.

Słowniczek pojęć:

Archive.org – pokazuje, że w Internecie rzeczywiście nic nie ginie. Jest to miejsce, gdzie przechowywane są archiwalne wersje witryn. Użytkownicy mogą wpisać w wyszukiwarce narzędzia dowolny adres URL i prześledzić jego archiwalną wersję nawet wówczas, jeśli witryna nie jest już dostępna w sieci. To coś w rodzaju gigantycznej darmowej biblioteki cyfrowej.

Google hacking – inaczej pozyskiwanie informacji. Wielu z nas korzysta z popularnej wyszukiwarki, jaką jest Google, jednak nie każdy robi to umiejętnie. Przeprowadzając umiejętnie tzw. google hacking, można pozyskać wiele cennych informacji. Najważniejsze jest dobranie odpowiednich słów kluczowych.

Portal mediabiasfactcheck – strona internetowa stworzona do sprawdzania faktów. Została założona w 2015 roku przez amerykańskiego redaktora i skrytykowana za dokładność oraz metodologię. To najbardziej wszechstronne źródło stronniczości mediów w Internecie. Pomaga weryfikować źródła informacji, które pozyskujemy.

RevEye – rozszerzenie do Chrome i Firefoxa do sprawdzania, na jakich stronach i kiedy dane zdjęcie zostało zamieszczone. Narzędzie służące do „odwrotnego” wyszukiwania grafiki. Pozwala zweryfikować, czy zdjęcie ilustrujące artykuł lub post nie było już wcześniej publikowane w Internecie w innym kontekście. Niestety zdarza się, że fake newsy są opatrzone zdjęciami, które zostały wykonane w zupełnie innej sytuacji i nie dotyczą danego wydarzenia.